



# Jaunākās brīvdabas rododendru šķirnes

Teksts: Rihards Kondratovičs, Gunita Riekstiņa. Autoru foto

Latvijas Universitātes rododendru selekcijas un izmēģinājumu audzētava *Babīte* šis ir jubilejas gads. Pirms 30 gadiem, dibinot audzētavu, par tās galveno uzdevumu tika izvirzīta brīvdabas rododendru introdukcija un selekcija. Tagad *Babīte* ieņem stabilu vietu Latvijas stādaudzētavu vidū kā vienīgā specializētā rododendru audzētava valstī.

Intensīva un mērķtiecīga darba rezultātā izveidota plaša brīvdabas rododendru sugu un šķirņu kolekcija, kuru veido 72 savvaļas sugas un 191 šķirne, to skaitā 64 audzētavā izveidotās šķirnes.

Darbs ar rododendru ģints komplekso izpēti Latvijas Universitātē aizsākās 1957. gadā. Vienlaikus tika veikti arī pirmie krustojumi, kuru rezultātā iegūti daudzi tūkstoši hibrīdu, no kuriem labākos, sākot ar 1999. gadu, sākam noformēt par šķirnēm.

Kopš šī laika Latvijas Zemkopības ministrijas Valsts augu aizsardzības dienestā ir re-

ģistrētas 64 rododendru šķirnes. Par šķirnēm, kas reģistrētas no 1999. līdz 2009. gadam, žurnāla *Dārzs un Drava* lasītājiem stāstījām jau agrāk.

Šoreiz iepazīstinām ar septiņām jaunākajām brīvdabas rododendru šķirnēm, kas apstiprinātas šogad.

Darbs jaunu šķirņu veidošanā LU Rododendru selekcijas un izmēģinājumu audzētavā *Babīte* turpinās. 2010. gadā atšķirīguma, vienbīguma un stabilitātes (AVS) tests tiks veikts 5 perspektīviem hibrīdiem, kuri pēdējos gados ir atlasīti kā labākie. 





### 'VIESTURS'

- ✧ Mūžzaļo rododendru šķirne, kas iegūta 1974. gadā, krustojot 'Catawbiense Grandiflorum' ar 'Purple Splendour'.
- ✧ Izdalīta 1982. gadā, reģistrēta ar numuru ROD-58.
- ✧ Selekcionārs R. Kondratovičs.
- ✧ Ziedu ārpuse purpura krāsā (RHS-78A), vainaglapu apmales tumši violetas (RHS-83B), vidusdaļa purpurvioleta (RHS-81B).
- ✧ Ziedi klaji, atvērti piltuvveida ar 5 nedaudz savērptām vainaglapām, mazliet saplacināti, 6x7 cm diametrā, lāsojums uz augšējās vainaglapas dzeltenzaļš, to veido punkti, kas nesaplūst.
- ✧ Ziedkopa blīva, viegli kupolveida, 15 cm diametrā ar 19 ziediem tajā. Putekšņlapas 10, violetas, 2–4 cm garas. Auglenciņa 4 cm gara, irbulis sarkans, driksna sarkana, sēklotne zilgani violeta. Kauslapas 5, gaiši zaļas, 0,5 cm garas.
- ✧ Lapas plātne eliptiska, pie kāta nedaudz noapaļota 15,5 cm gara, 5,5 cm plata.
- ✧ Zied maija beigās, jūnija sākumā.
- ✧ Veido platu krūmu. Astoņu gadu vecumā sasniedz 1,3 m augstumu un 1,5 m platumu.



### 'SOFIJA'

- ✧ Mūžzaļo rododendru šķirne, kas iegūta 1974. gadā, krustojot 'Catawbiense Grandiflorum' ar 'Purple Splendour'.
- ✧ Izdalīta 1984. gadā, reģistrēta ar numuru ROD-59.
- ✧ Selekcionārs R. Kondratovičs.
- ✧ Zieda vainaglapu ārpuse bordo-purpursarkanā krāsā (RHS-71A), vidusdaļa purpursarkana (RHS-71B), apmales purpursarkanas (RHS-72A). Vainaglapas 5, nedaudz savērptas un mazliet krokotas.
- ✧ Ziedi klaji, atvērti piltuvveida, vidēji lieli, 7 cm diametrā. Lāsojums uz augšējās vainaglapas neizteikts.
- ✧ Ziedkopa samērā blīva, viegli kupolveida, 16 cm diametrā ar 19–20 ziediem. Putekšņlapas 10, purpurkrāsā, 2–3,5 cm garas, pie pamata klātas matiņiem. Auglenciņa 4 cm gara, irbulis sarkans, driksna tumšā purpurkrāsā, sēklotne sarkanbrūni zaļgana. Kauslapas 5, gaiši zaļas, 0,2 cm garas.
- ✧ Lapas plātne eliptiska, abi gali vienādi smaili, 15 cm gara, 5 cm plata. Virspuse tumši zaļa, apakšpuse gaiši zaļa.
- ✧ Zied maija beigās, jūnija sākumā.
- ✧ Krūms ar izlocītiem zariem, iirdens. Divdesmit piecu gadu vecumā 2,7 m augsts un 2,7 m plats.



### 'EGONS'

- ✧ Mūžzaļo rododendru šķirne, kas iegūta no 'Catawbiense Grandiflorum' brīvās apputeksnēšanās sējeņiem.
- ✧ Izdalīta 1975. gadā, reģistrēta ar numuru ROD-61.
- ✧ Selekcionārs R. Kondratovičs.
- ✧ Zieda vainaglapu ārpuse, vidusdaļa un apmales purpura krāsā (RHS-N78). Lāsojums uz augšējās vainaglapas spēcīgs, ļoti tumšā, gandrīz melnā purpurkrāsā (RHS-N186B). Lāsojumu veido punkti, kas savā starpā nesaplūst. Ziedi klaji, atvērti piltuvveida, ar 5 vainaglapām, lieli, 9 cm diametrā.
- ✧ Ziedkopa blīva, kupolveida, 15 cm diametrā ar 14 ziediem tajā. Putekšņlapas 10, vainaglapu krāsā, 1,5–5 cm garas, pie pamata klātas baltiem matiņiem. Putekšņciņas violetas. Auglenciņa 5,5 cm gara, irbulis sarkans, driksna tumšā purpura krāsā, sēklotne violeti zaļa. Kauslapas 5, neizteiktas, purpurvioletas, 0,1 cm garas.
- ✧ Lapas plātne eliptiska, abos galos vienādi smaili, 15 cm gara, 5,5 cm plata. Virspuse tumši zaļa, apakšpuse gaiši zaļa.
- ✧ Zied maija beigās, jūnija sākumā.
- ✧ Krūms plats, spēcīgi augošs.
- ✧ Izturīga šķirne. Piemērota audzēšanai visā Latvijas teritorijā.



### 'RASMA'

- ✧ Vasarzaļo rododendru šķirne, kas iegūta no *Rh. occidentale* (Torr. et A. Gray) A. Gray brīvās apputeksnēšanās sēklaudžiem.
- ✧ Izdalīta 1995. gadā. Reģistrēta ar numuru ROD-64.
- ✧ Selekcionārs R. Kondratovičs.
- ✧ Ziedu ārpuse rožaina (RHS-62A), vainaglapu apmales un vidusdaļa gaiši rožainas (RHS-65D). Uz augšējās vainaglapas zieda iekšpusē spēcīgs oranždzeltens lāsojums. Ziedi klaji, stobrveida-piltuvveida ar 5 vainaglapām, vidēji lieli – 7 cm diametrā, nedaudz smaržīgi.

- ✧ Ziedkopa viegli kupolveida, 13 cm plata, 9 cm augsta ar 7 ziediem. Putekšņlapas 5, gaiši rožainas, 5–6 cm garas, putekšņciņas baltas. Auglenciņa 7 cm gara, irbulis gaiši rožains, driksna un sēklotne zaļa. Kauslapas 5, zaļas, klātas baltiem matiņiem, 0,2 cm garas.
- ✧ Lapas plātne eliptiska, pie pamata ķīļveida, 12 cm gara, 3,5 cm plata. Lapu virspuse tumši zaļa, spīdīga, apakšpuse zaļa.
- ✧ Zied maija beigās, jūnija sākumā.
- ✧ Veido šauru uz augšu augošu krūmu. Desmitgadīgi krūmi 2 m augsti un 1,5 m plati.





## 'ANDRIS'

- ✿ Mūžažālo rododendru šķirne, kas iegūta, krustojot 'Catawbiense Grandiflorum' ar *Rh. yakushimanum* 'Koichiro Wada'.
- ✿ Krustojums veikts 1974. gadā. Izdalīta 1980. gadā. Reģistrēta ar numuru ROD-62.
- ✿ Selekcionārs R. Kondratovičs.
- ✿ Ziedi gaiši sārtā purpura krāsā (RHS-69C), vidusdaļa pie rīklītes balta (RHS-155D). Vainaglapu ārpusē gaiši rožainā purpurkrāsā (RHS-75C). Ziedi klaji, atvērti piltuvveida, ar 5 vainaglapām, vidēji lieli – 6 cm diametrā. Vainaglapu apmales krokotas. Lāsojums zieda iekšpusē uz augšējās vainaglapas neizteikts, to veido atsevišķi punkti dzeltenzālā krāsā (RHS-153C).
- ✿ Ziedkopa blīva, puslodveidīga, viegli kupolveida, 12 cm diametrā, ar 15 ziediem. Putekšņlapas 10, baltas, 1,5–2 cm garas. Putekšņnīcas gaiši pelēkbrūnas. Purpursarkana. Kauslapas 5, neizteiktas, gaiši zaļas, 0,1 cm garas.
- ✿ Lapas plātne eliptiska, pie pamata nedaudz noapaļota, 11,5 cm gara, 4 cm plata. Virspuse tumši zaļa, apakšpuse dzeltenzaļa, klāta plānu, brūnu tūbas slāni.
- ✿ Zied maija beigās, jūnija sākumā.
- ✿ Krūms plati krūmveida, kompakts, blīvi zarots. Divdesmitgadīgi krūmi 1,9 m augsti, 2,5 m plati.
- ✿ Izturīga šķirne, piemērota audzēšanai visā Latvijas teritorijā.

## 'TOMS'

- ✿ Šķirnes 'Eduards Smilģis' sēklaudzis.
- ✿ Izdalīta 1998. gadā, reģistrēta ar numuru ROD-61.
- ✿ Selekcionārs R. Kondratovičs.
- ✿ Ziedi atvērti piltuvveida ar 5 vainaglapām, vidēji lieli – 7x6 cm diametrā.
- ✿ Vainaglapu apmales ametista violetā krāsā (RHS-81C), vidusdaļa mazliet gaišāka (RHS-84C), vainaglapu ārpusē purpura (RHS-78B).
- ✿ Lāsojums uz augšējās vainaglapas spēcīgs, ļoti tumšā purpurkrāsā (RHS-N186B). Lāsojumu veido punkti, kas savā starpā saskaras.
- ✿ Vainaglapu apmales nedaudz krokotas. Ziedkopa blīva, stipri kupolveida, 15 cm diametrā ar 17 ziediem tajā.
- ✿ Putekšņlapas 10, violetas, 2–4 cm garas. Putekšņnīcas gaiši brūnas.
- ✿ Auglīnīca 4,5 cm gara, irbulis mazliet sārtāks par putekšņlapām, driksna ķiršu sarkana, gandrīz melna, sēklotne tumši violeta, lipīga.
- ✿ Kauslapas 5 – ļoti gaiši zaļas, divas garākās 0,6 cm garas.
- ✿ Lapas plātne eliptiska, abos galos vienādi smaila, 13 cm gara, 5,5 cm plata. Jaunās lapas nedaudz lipīgas ar nelielu apsarmi.
- ✿ Zied maija beigās, jūnija sākumā.
- ✿ Nedaudz apgriežot, veido blīvu, labi zarotu krūmu.
- ✿ Izturīga šķirne. Piemērota audzēšanai visā Latvijas teritorijā.

## 'DITA KRENBBERGA'

- ✿ Vasaržālo rododendru šķirne, kas iegūta 1978. gadā, krustojot *Rh. x Rustica Flore Pleno* ar šķirni 'Uguns'.
- ✿ Izdalīta 1980. gadā. Reģistrēta ar numuru ROD-63.
- ✿ Selekcionārs R. Kondratovičs.
- ✿ Ziedu vainaglapu vidusdaļa gaiši rožaina (RHS-55C), apmale rožaina (RHS-62A), ārpusē ar gandrīz baltu vidusdzislu (RHS-159C). Ziedi pildīti, stobrveida-piltuvveida ar 15 vainaglapām, 7 cm diametrā. Vainaglapu gali smaili, apmales nedaudz krokotas.
- ✿ Ziedkopa kompakta, puslodveida, 13 cm diametrā ar 13 ziediem. Putekšņlapas pārveidotas par iekšējām vainaglapām, kas veido zieda pildījumu. Auglīnīca 5 cm gara, irbulis sarkans, driksna sūnu zaļa, sēklotne gaiši zaļa, klāta baltiem matiņiem. Kauslapas 5, zaļas, klātas baltiem matiņiem, 0,3 cm garas.
- ✿ Lapas plātne eliptiska ar smailu galu, 13 cm gara, 4 cm plata. Virspuse tumši zaļa, spīdīga, apakšpuse sudrabaini pelēkzaļa.
- ✿ Zied maija beigās, jūnija sākumā.
- ✿ Krūms kompakts ar blīvu zarojumu, divdesmitgadīgi krūmi 2,5 m augsti un 2,5 m plati.
- ✿ Izturīga šķirne, piemērota audzēšanai visā Latvijas teritorijā.

LIEPĀJAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS NAMS ROŽU LAUKUMĀ ORGANIZĒ DAUDZVEIDĪGU STĀDU TIRGU

**2010. gada 8. maijā  
PAVASARIS  
ZIEDOS**

Jūsu izvēlei košumkrāšņi, vītenaugi, daudzgadīgo un viengadīgo ziedu stādi, rožu dēsti, mūžzaļie augi un dārza dizaina preces.

Piedalās LIELĀKĀS STĀDAUDZĒTĀVAS, individuālās saimniecības un amatnieki.

**Būsiet mīli gaidīti!**

## Zemnieku saimniecība Gulbji

**Augļkoki, ogulāji  
zemeņu un  
kazeņu stādi**



Pūres pagasts, Tukuma novads, LV-3124  
**Mob. tālr.: 29126990, tālr.: 63191347**  
**E-pasts: heimanis@apollo.lv**  
**www.heimanis.lv**